

Två manliga lärare, Tryggve Lundberg och Stellan Schedin, med två av sina kvinnliga elever Anneli Furmark och Gerd Aurell, ställer ut i högdelen på Konstens Hus i Luleå.

4 x Västerbotten kallas utställningen med anspelning på det enda som egentligen förenar dem, nämligen hemvisten. Visserligen förekommer en del tecknande som en möjlig röd tråd men de konstnärliga utgångspunkterna drar åt så många olika håll att det är svårt att se en förenande tanke i utställningen.

Det finns i argumentationen för konstens existensberättigande en jämförelse mellan grundforskning och konstnärlig verksamhet. Enligt den definitionen ägnar sig konstnärer åt visuell, perceptuell och kommunikativ grundforskning. Man undersöker, kartlägger och gestaltar det okända och vidgar på så sätt vår världsbild.

Tryggve Lundberg sneglar åt det hållet i sina arbeten. Hans verk lånar friskt ur naturvetenskapernas visualiseringsmetodik och språkfatabur. Det rör sig till exempel om morfologiska landskapsstudier som i gipsmodeller beskriver hur människors boplatser orienterar sig i naturen. Var hus uppfördes och varför. Hur tillgång på vatten, kommunikationer, utkomst, frostbenägenhet etc fick människor att uppsöka eller stanna på samma platser för bosättning genom årtusendena. Han gör landskapsmodeller med gårdsställen för att beskriva detta. Det kan låta knastertorrt, men i Lundbergs versioner blir det ett slags poetiska betraktelser, en visuell norrlandspoesi. Gårdar är inte bara boplatser, de är monument över drömmar och förhoppningar om något beständigt och odödligt. Något som bryggas över tidens svalg.

Det finns i Lundbergs förhållningssätt till sitt material något grundläggande trovärdigt. Det kan kanske enkelt förklaras utifrån valet av infallsvinkel. Naturvetenskapen är ju den sekulariserade samtidens enda religiösa erfarenhet. Sanningsvittnet framför alla andra. En annan förklaring kan ju vara att han gestaltar något som han har djupt känd erfarenhet av. Han är uppväxt i det landskap han skildrar. Han känner dess undertexter och bottenar. De estetiska referenserna har han sen barnsben i ryggmärgen. Han har hört berättelserna och sett platserna, han vet hur det luktar och låter. Han kan läsa och förstå landskapets historia, han känner dess oändligt långsamma rörelse och förnimmer dess rytmer hos sig själv. Han vet kort och gott vad han pratar om och han kan laborera med en associativ klangbotten som skapar djupare poetiska kvaliteter och precisare språk. Detta är förklaringen till varför konstruerade språk som till exempel Ido eller Esperanto, de vällovliga föresatserna till trots, aldrig kan få någon betydelse, de är för grunda. Språkens byggelement, dvs orden och satserna, saknar referensbottenar i den nya språkliga kontexten. På samma sätt är det med konsten. Den konst som enbart refererar till sig själv eller till lånta fjädrar blir grundare än den som är sprungen ur en personlig erfarenhet. Förutsatt att konstnären besitter sådana färdigheter så att vederbörande kan gestalta det upplevda.

Handlaget har f.d. luleåbon Anneli Furmark men vilka upplevelser hon har haft när hon målat av bilder ur böcker hon läst är svårare att bedöma. Här är konst som refererar till konst eller åtminstone till bildförlagor. Oceanografen Jacques Cousteau nämndes under vernissagen som en bildlig inspirationskälla. Referenserna till Edward Hopper i bilden *Eurasia* eller diptyken *Make a living* är alldeles uppenbara. David Hockney återser vi *På poolkanten* men vad har då Anneli Furmark att förtälja? De svar jag får av hennes bilder blir ett slags grunt surrealistiskt allmångods. Ett habilt, lite stelt och eklektiskt måleri som leker lite med det skrämmande och som berättar att valhajar är ruskigt stora och Cousteau hade gummidräkt när han dök. Den lilla målningen *Servicehus* däremot, står för en annan utsaga som känns mer sann. Här blir hon mer personlig i sitt uttryck.

Gerd Aurell har valt teckningen som sitt medium och jag känner i hennes bilder samma brist på personligt tilltal som hos Furmark. Hon har arbetat dels med en tecknad film av en sjukhussäng som via datorbearbetning förmås att under ett gnisslande ljud vrida sig i olika vinklar. Hon inspirerades till detta verk från dokumentära foton som visade stora sovsalar från

Umedalens mentalsjukhus. I varje sjukhussäng låg en patient fjättrad i sin bädd, vilket hon redovisar utan något större engagemang. Hon är mer intresserad av sängen än av innehållet. I den tecknade serien *Montana är en hård älskarinna* upplagd som ett filmstoryboard, berättar hon en familjehistoria om småbrukarmöda i amerikanska mellanvästern som börjar någonstans i trettiotalet. Förenklingarna står som spön i backen och distanserar mer än blottlägger. Det är som att läsa Ordfronts tecknade Historieboken från 1970.

Stellan Schedin har gjort sig känd som grafiker med kopparstick som specialitet. Det är en ytterst mödosam metod att framställa bilder på och därför blir formaten ofta rätt små. Han är också känd för sina humoristiska bilder av olika märkliga djur framförallt den tretåiga hunden.

I utställningen visar han tio sådana hundar fast den här gången tecknade som blyerts i större format. Detta passar honom inte, det som kopparsticken har av pregnans och svärta förlorar han i teckningen. Det är visserligen fyndiga titlar och rätt skojiga hundar men det hela får här en studentikos prägel och känns därför lite övervintrat.

Som helhet förhåller sig ekvationen således mer som 1 till 3 än som 4 x Västerbotten

Bertil Sundstedt